

Érvek a technológiai versenyképességi tanács mellett

Balogh Attila

DOI: 10.14267/VILPOL2023.02.18

A Foreign Affairs nemrégiben közölte Eric Schmidt, a Google korábbi vezérigazgatója „Innovációs erő” című cikkét. (Innovation Power, Why Technology Will Define the Future of Geopolitics, Foreign Affairs, March/April 2023) A szerző a technológia és az innováció növekvő jelentőségét tárgyalja a világpolitika és a nemzetközi kapcsolatok alakításában. E tendencia példaként emeli ki Ukrajna azon képességét, hogy a technológiai fejlesztések révén le tudta küzdeni katonai hátrányát.

Röviddel a 2022-es orosz invázió után az ukrán kormány az összes kritikusan fontos adatát feltöltötte egy felhőbe, hogy meg tudja védeni az információkat, és hogy még akkor is elérhetőek maradjanak, ha az orosz rakéták megsemmisítenék a miniszteri hivatalokat. Ezáltal Ukrajna képes volt fenntartani a fontos információkhoz való hozzáférést, egyúttal folytatni a működést annak ellenére, hogy Oroszország jelenetős túlerőben volt. Ez a példa rávilágít arra, hogy a technológia hogyan használható eszközként az országok számára a katonai hátrányok leküzdésére.

Ennek tükrében a szerző megállapítja, hogy azok az országok, amelyek képesek az innovációra és az új technológiák kifejlesztésére, jelentős előnyre tesznek szert azokkal szemben, amelyek nem képesek erre. A kulcsfontosságú területeken való technológiai dominancia megerősíti egy ország hadviselési potenciálját, egyszersmind erősíti elrettentő képességét. Emellett az innováció a gazdasági hatalomnak is megágyaz, amivel az államoknak befolyást biztosít az ellátási láncok felett; képessé válhatnak szabályokat alkotni mások számára.

Azonban kiemelendő, hogy az innováció és a K+F számos kihívással társul: elég csak megemlíteni a finanszírozást, a tehetséges elmék megszerzéséért folytatott versenyt, illetve a szellemi tulajdon védelmét. Az országoknak aktívan be kell fektetniük a kutatásokba, hogy megőrizzék technológiai előnyüket, miközben leküzdik ezeket a kihívásokat.

Az Egyesült Államokat, mint olyan országot, amely történelmileg vezető szerepet töltött be a technológiai innovációban, többször is említi a tanulmány. Schimdt szerint az USA részben az innovációra és az új technológiák kifejlesztésére való képességének köszönhetően tudta megőrizni globális szuperhatalmi pozícióját. Ugyanakkor arra is utal, hogy az USA-nak új kihívásokkal kell szembenéznie technológiai hegemóniájának megőrzése során: kiemelte az utóbbi időben megfigyelhető K+F alulfinanszírozását és a kormánytisztviselők monitorozásával járó morális-jogi akadályokat. Összességében azt sugallja, hogy a technológia továbbra is egyre fontosabb szerepet fog játszani a világpolitika és a nemzetközi kapcsolatok alakításában.

Az Egyesült Államok és Kína között évek óta húzódo verseny nemcsak államok közötti verseny, hanem rendszerek közötti verseny is. A kínai modell a hazai versenyt támogatja, és „nemzeti bajnokként” finanszírozza a feltörekvő győzteseket, míg az amerikai modell a magánszereplők tagoltabb körére támaszkodik. Viszont az elmúlt fél évszázadban az USA-ban az innovációba

történő állami beruházások stagnáltak, és az innováció geometriája olyan módon változott, hogy nem mindig az valósult meg, amire az országnak igazán szüksége volt.

A múltban az amerikai sikertörténet az inspiráló ambíciók, a startup-barát jogi és adórendszerek, valamint a nyitottság kultúrájának hatásos elegyén alapult. A Kínával való verseny azonban megköveteli a kormányzat, a magánszektor és a tudományos élet közötti kölcsönhatások újjáélesztését. Ennek megoldásaként egy új „technológiai versenyképességi tanács” elképzelését veti fel Schmidt, amelyet a Nemzetbiztonsági Tanács inspirált – álláspontja szerint egy ilyen tanács segíthetne a magánszereplők közötti fellépés összehangolásában és egy nemzeti terv kidolgozásában a kulcsfontosságú, újonnan megjelenő technológiák előmozdítására. Úgy tűnik, hogy a Kongresszus felismerte a határozott támogatás szükségességét, és 2022-ben kétpárti szavazással elfogadta a CHIPS és a tudományról szóló törvényt, amely 200 milliárd dollárnyi támogatást irányoz elő a tudományos K+F számára a következő tíz évre.

Amellett is érvel, hogy az Egyesült Államoknak új stratégiát kell elfogadnia a technológiai és katonai fölény fenntartása érdekében. Ez a stratégia magában kell, hogy foglalja a kibervédelmi pajzs javítását, a védekező tüzérségi és rakétarendszerekbe való beruházást, az olcsó, mesterséges intelligencia által működtetett szenzorok hálózatának telepítését, a nyílt forráskódú hírszerzésre (OSINT) való támaszkodást, a katonai egységek hálózatba szervezését és decentralizálását, az új technológiák integrálását a beszerzési folyamatokba és a hadviselésbe, valamint az innovációnak az árral szembeni elsőbbséget. Felveti egyúttal, hogy az amerikai kormánynak azt is meg kellene fontolnia, hogy több olcsó technológiát vásároljon/támogasson, ahelyett, hogy maréknyi nagyértékű presztízisprojektbe fektet be.

Az USA és Kína rivalizálását a következő 5-10 évben az innovációs erő fogja eldönteni. Sajnos jelenleg az amerikai kormány rövid távú célokra összpontosít, és krónikusan alulfinanszírozza a jövőbeli technológiákat. Schmidt szerint minden eddiginél gyorsabban kell innoválnia ahhoz, hogy megőrizze elrettentő és harci képességét a jövőbeli háborúban, mivel ennek elmulasztása miatt az ország védtelenné válhat a hiperszonikus rakétákkal és kibertámadásokkal, valamint a célzott biológiai támadásokkal és merényletekkel szemben. Meg kell őriznie a szabadság és az egyéni erőfeszítés alapértékeit, amelyek áttörésekhez és egy olyan innovációs ökoszisztémához vezettek, amelyet a világ irigyel.

Végző soron: a Szilícium-völgy mantrája, az „újíts vagy halj meg”, az iparra és a geopolitikára hatványozottan érvényes.